

Нека сасвим обична питања

У априлу 2015. године Библиотекарско друштво Србије одржало је изборну скупштину за све органе свог управљања. Та скупштина, редовна по свом имену, било је ванредно дешавање по многим својим карактеристикама, а највише по начину вођења и току седнице, одсуству дискусије између делегата, контроверзама током гласања, итд. За неког ко је први пут на седници, као члан Друштва и кандидат за председника БДС, велико је изненађење била свеопшта негативна атмосфера скупштине. Ненавикнут на разговор који после прве реченице прераста у нетрпељиво надгласавање, запитао сам се колико је била мудра одлука да прихватим предлог Подружнице НБС и иступим као кандидат за место председника. Председник је само део органа управљања Друштвом и у свом раду се мора ослонити на Управни одбор и Скупштину, међутим тог априлског дана сам изашао са скупштине потиштен свим што сам видео и чуо, разочаран одсуством колегијалног и надасве професионалног духа који би требало да дефинише нашу струку. Овај осећај је додатно подстакао резултат гласања за место председника, јер су оба кандидата добила идентичан број гласова делегата, што је додатно указивало на дубоку поделу међу библиотекарима Србије.

Подела међу људима последица је одређене кризе и сматрам да је Библиотекарско друштво Србије данас у великој кризи. Није се морало путовати у Београд на Скупштину БДС да би се то схватило. БДС као организација мора да покрене одређена питања, која захтевају промене у начину приступа стратешким циљевима удружења, као и у организацији, вођењу и комуникацији између свих структура Друштва. Из тог разлога дефинисаћу три кључна питања, која већ годинама чекају одговор заинтересованих за развој, унапређење и статус библиотечке струке.

1) Питање комуникације

Суштина нашег посла јесте у комуникацији: са корисницима, са другим колегама, у комуникацији са каталозима и базама података. Последњих година сведоци смо урушавања било каквог смисленог система комуникације, како Друштва према споља, тако и унутар Друштва. Не само да Друштво не може или не уме да комуницира на својим скупштинама, оно слабо комуницира према другим телима, организацијама, појединцима. Веб сајт БДС урадио сам пре неколико година и предао га Друштву да га даље допуњује, ажурира, мења и усавршава. Осим објављивања вести и појединих садржаја везаних за нормативна акта, ништа се није урадило тим поводом. Чак ни једна веб страница на енглеском, за све оне милионе колега из света који су можда заинтересовани да сазнају које је национално удружење библиотекара Србије. Веб сајт Друштва није омогућио појединим секцијама БДС да унутар сајта прикажу свој рад, па сада имамо апсурдну ситуацију да неке секције одржавају своје блогове или сајтове на адресама које не припадају домену БДС.

Већи је проблем комуникација међу нама, унутар Друштва. Иако се БДС декларативно залаже за транспарентан рад, у пракси транспарентности нема. Рецимо, члан Друштва плаћањем годишње чланарине нема увид до када му важи чланарина или који је број чланске карте. Није ми познато да ли постоји база података чланова БДС, али транспарентан рад било би макар обавештење о чланском броју, у виду виртуелне чланске карте послате у сандуче електронске поште.

Недостатак комуникације унутар БДС очигледан је кроз заказивање и ток вођења скупштина Друштва. Акламативно прихватање предлога председника, кратка, испресецања дискусија која код једног броја чланова ствара нервозу као нешто што је сувишно или непотребно, не доприноси доброј комуникацији и у суштини ствара све елементе да останемо препуштени разним одлукама и саопштењима као видовима

једносмерног слања информација. Било би лепо да су председник и други органи управљања БДС заказивали своје седнице и ван Београда, и на тај начин популарисали и ширили мисију Друштва до оних колега којима одлазак у престоницу изискује значајне логистичке или финансијске предуслове. Нисам сигуран да је то била пракса у претходном периоду, као и да ли је и колико посета подружницама остварено у последњим годинама од стране председника или Управног одбора БДС.

2) Питање организације

У директној вези са претходно реченим је и проблем организације и функционисања Друштва. Систем подружница БДС измењен је почетком 2015. године а да то значајан број чланова Друштва није знао, укључујући и потписника ових редова. Тренутна организација подружница не следи географску логику, па чланови БДС из неактивне/угашене подружнице Моравичког округа на седнице одлазе у удаљени Поморавски округ иако имају ближи округ са активном подружном, на исти начин као што чланови из подружнице Рашког округа не иду у ближи Поморавски већ у удаљенији Златиборски. Све ове нелогичности указују на проблема у релацији органи БДС – чланство, што се директно одражава на рад читавог Друштва.

Протеклих година организација годишњих конференција Друштва зависила је од средстава које је (и да ли је) Министарство културе определило, на исти начин како је и часопис Друштва „Библиотекар“ у милости пројектног финансирања. То је ситуација која не сме да постане трајна одлика рада БДС. Годишња конференција мора да буде саставни део стратешког планирања Друштва, исто важи и за часопис, из средстава која БДС прикупља кроз чланарине или другим начинима. У супротном, остаје се без највидљивијег сегмента рада стручног удружења, а то је могућност повезивања са колегама на скуповима и конференцијама, односно објављивања стручних и научних радова у зборницима радова или часопису.

Вероватно су најсветлија тачка рада Друштва поједине секције и комисије, које зависе од агилности и енергије чланова тих секција, али док су неке секције веома активне друге су неактивне или практично непостојеће. Без рада ових секција Друштво веома ограничено може да унапреди струку, предложи подзаконска акта, пружи смернице за рад и слично.

3) Питање репрезентације

Кога данас БДС представља? Последњих месеци сведок сам да се у Друштву не препознају ни његови чланови. Стручно удружење које окупља мање од 20% укупног броја библиотечких радника тешко да може бити кровни репрезент библиотечно-информационе делатности у Републици Србији. Уколико скупштина станара моје зграде у Чачку жели да иступи као јединствено тело, од ње се тражи да заступа интересе најмање 80% станара. Не обрнуто. И БДС мора да размишља као колективно тело на тај начин. БДС мора да буде репрезент већине библиотечких радника у Србији, и то радника који то друштво доживљавају као једину националну организацију за окупљање библиотекара и књижничара из свих библиотека Србије, односно као једино удружење које историјски и статутарно треба да заступа интересе струке у целини.

Неповољан је и статус Друштва у односу на друга удружења, као што је Заједница матичних библиотека, која су мања и интересно затворенија у односу на БДС. Ипак, судећи по новцу који се одваја из републичког буџета, Заједница је данас виши приоритет за Министарство (Библионет је последњих година најпрестижнија конференција из наше струке), и овде прст не упирем ка Заједници или Министарству, већ ка Библиотекарском друштву Србије. Својим деловањем, или боље рећи неделовањем, спутало је себе закулисаним радњама малог броја интересаната, не пружајући иоле значајније или упечатљивије аспекте своје функције и сврхе јавности на

увид, па га зато више инстанце не доживљавају као значајан фактор у актуелној библиотечко-информационој делатности.

Нажалост, што је поразније, ни евидентна већина библиотечких радника нема слуха за Друштво какво је данас и досадашњу праксу удруживања. Уместо да БДС из годишњег буџета награђује колеге/чланове којима је прихваћен рад начин да први пут учествују на ИФЛИ, Управни одбор БДС чланарину користи као инструмент селекције међу својим члановима, а да БДС претходно није обавестило сваког члана до када му важи чланска карта коју по Статуту мора да добије. За 19. октобар заказан је наставак прекинуте скупштине из априла месеца, па се поставља питање да ли су то две различите скупштине уколико је плаћена чланарина до 1. септембра пресудан критеријум за учешће делегата, судећи по одлукама УО. Ако је наставак изборне скупштине да ли се, рецимо, може тумачити да је тада важећа чланарина актуелна и за њен наставак у октобру? Као што можемо видети из овог бесмисленог примера, БДС се данас најчешће бави тумачењима сопственог Статута!

Ако библиотечка заједница Србије очекује промену она мора доћи кроз тимски рад свих заинтересованих појединаца, од чланова до председника БДС. Ако Скупштина или Управни одбор очекују да председник самостално доведе до промене онда имамо озбиљан проблем у разумевању суштине удруживања зарад остваривања заједничких циљева. Ако Скупштина своју улогу види у потврђивању одлука руководства једногласно, акламацијом онда постоји проблем у схватању учешћа у раду делегата који представљају своје подружнице. Ако бих ја био председник образованим људима и интелектуалцима слободног мишљења који не би имали ниједну замерку на моје идеје или рад, и да исти немају прилику да то отворено искажу, онда ја нисам кандидат за место председника БДС.

За крај, желим да одам дужно поштовање покојној колегиници Весни Ињац Малбаша, јер ми је она у фебруару ове године послала мејл са насловом „једно сасвим необично питање“, са предлогом да будем кандидат Подружнице НБС за место председника БДС. Пристао сам, надајући се да ће Весна бити кандидат за потпредседника, јер сам само уз њено знање и искуство себе могао видети као достојног човека за ту одговорну позицију. Весна није више међу нама и могао бих лако да одустанем од кандидатуре, нарочито након свих дешавања која су негативно обележила претходни период у раду БДС. Али одустајање је мирење са постојећом ситуацијом, а управо је немирење био мотив за покретање иницијативе која је окупила критичну масу колега који желе да решавају горућа питања БДС. УО је сазвао скупштину, али између осталог није испоштовао један од закључака са скупштине у априлу, да се кандидати за председника представе Скупштини кроз свој план рада и обраћање делегатима. На моје питање да ли ће се кандидати представити својим планом рада руководство БДС је остало немо, као што је немо и на много тога што практично гуши Друштво! Ово писмо је зато позив за акцију да се удружимо око заједничких циљева који се горе у тексту могу читати између редова, и индиректно мој нацрт плана рада БДС за наредне четири године.

У Чачку,
6. 10. 2015.

Богдан Трифуновић

